

บทความวิจัย

การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาชาวจีน ในสถาบันอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

Development of the Causal Relationship Model of Mental Health and Quality of Life of Chinese Students in Upper Northern Thai Universities

ภรณ์ยู สุริยะกันทา^{1*} และ วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร¹

Paranyu Suriyakanta^{1*} and Veerawan Wongpinpech¹

Received: 17 September 2024

Revised: 10 January 2025

Accepted: 10 January 2025

Abstract

This research aimed to develop the causal relationship model for examining Chinese students' mental health and quality of life in upper northern Thai universities. The sample consisted of 420 Chinese undergraduate students from upper northern Thai universities, selected by stratified random sampling. The research instruments were the World Health Organization's Quality of Life Assessment Short Form, the Thai General Health Questionnaire (Thai GHQ-28), the College Climate Perception Test, the Cultural Differences in Perception Test, and the Resilience Quotient. Data were analyzed by utilizing a causal structural model with latent variables.

The results showed that the proposed model fitted the empirical data; chi-square statistics (χ^2) = 268.70, df = 169, χ^2 /df = 1.59, RMSEA = .038, SRMR = .065, GFI = .94, AGFI = 0.92 and CN = 334.50 and all path coefficients were statistically significant at .05 level. Furthermore, the findings showed that college climate perception had the most effect on mental health (path coefficient = .65), followed by resilience quotient (path coefficient = .16). For cultural differences in perception, it was the only variable that influenced the quality

¹ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹ Faculty of Humanities, Chiang Mai University

* ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: paranyu.sur@mfu.ac.th)

of life (path coefficient = -.25). The results of this study will serve as a guideline for educational institutions to prepare to take care of Chinese students studying in Thailand, ensuring they have good mental health and quality of life.

Keywords: *Quality of Life, Mental Health, College Climate Perception, Cultural Differences Perception, Resilience Quotient*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาชาวจีนในสถาบันอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาในระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย จำนวน 420 คน ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบวัดคุณภาพชีวิตฉบับย่อขององค์การอนามัยโลก แบบวัดสุขภาพจิต แบบวัดการรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษา แบบวัดการรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม และแบบวัดความเข้มแข็งทางจิตใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง

ผลการวิจัยพบว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไคสแควร์ (χ^2) = 268.70, df = 169, χ^2/df = 1.59, ค่า RMSEA = .038, ค่า SRMR = .065, ค่า GFI = .94, ค่า AGFI = .92 และ ค่า CN = 334.50 เส้นอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวแปร นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรที่ส่งผลกระทบที่สุดต่อสุขภาพจิต คือ การรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .65 รองลงมา คือ ความเข้มแข็งทางจิตใจ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .16 สำหรับตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตพบว่ามีเพียงตัวแปรเดียว คือ การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ -.25 ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อดูแลนักศึกษาชาวจีนที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทยให้มีสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตที่ดี

คำสำคัญ: *คุณภาพชีวิต, สุขภาพจิต, การรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษา, การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม, ความเข้มแข็งทางจิตใจ*

บทนำ

จุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกสู่สังคม เพื่อให้บัณฑิตเหล่านั้นสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาสังคมไทยและสังคมโลก (Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2022) ซึ่งการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศถือว่าเป็นพันธกิจหรือบทบาทหน้าที่หลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องคำนึงถึงให้มากที่สุด ตามแนวนโยบายของรัฐบาลในการเป็นมหาวิทยาลัย 4.0 ดังนั้น

สถาบันอุดมศึกษาจึงมีหน้าที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน และจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ (Ma-oon, 2016; Thongbai, 2023)

ปัจจุบันการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา นอกจากการที่จะต้องจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนภายในประเทศแล้ว การจัดการศึกษายังเปิดกว้างไปยังผู้เรียนจากต่างประเทศร่วมด้วย โดยผู้เรียนจากต่างประเทศที่พบว่าเข้ามาเรียนในสถาบันอุดมศึกษาของไทยมากที่สุดประเทศหนึ่ง คือ ผู้เรียนที่มาจากประเทศจีน (Office of the Higher Education Commission, 2020; Prachachat Turakij, 2023) อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า นักศึกษาชาวจีนที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทยนั้นยังมีบางส่วนที่ประสบกับปัญหาต่าง ๆ อาทิ ปัญหาเกี่ยวกับการดำรงชีวิตประจำวัน ทั้งในส่วนของอาหาร อากาศ การจราจร ปัญหาการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างคนจีนและคนไทย ทั้งในส่วนของบุคลิก ลักษณะนิสัย การมีเจตคติแบบเหมารวม ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนของไทย ปัญหาการปรับตัวทางด้านวัฒนธรรม การปรับตัวด้านสังคม การปรับตัวต่อการใช้ชีวิตภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งล้วนมีผลกระทบต่อทั้งสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตที่ดีของนักศึกษาชาวจีน (Yuxi, 2011; Gu, 2013; Viphatphumiprathes, 2016) นอกจากนี้งานวิจัยของ Chen, Wang, You, Chen, and Chew (2020) ที่ศึกษาปัญหาสุขภาพจิตของนักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติจีนแผ่นดินใหญ่ในประเทศไทยก็พบผลที่สอดคล้องกันว่า นักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่มีปัญหาสุขภาพจิตที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการปรับตัวของชีวิตในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อารมณ์ และการเรียนรู้หรือการปรับตัวในด้านวัฒนธรรมใหม่ที่ไมคุ้นชิน ถึงแม้ว่าประเทศไทยและประเทศจีนจะมีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน แต่ปัญหานี้ยังคงเป็นปัญหาที่มีผลต่อสุขภาพจิต และการใช้ชีวิตในช่วงระยะเวลาที่ศึกษาในประเทศไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งสถานการณ์ที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นว่า ถ้านักศึกษาชาวจีนได้รับการส่งเสริมให้มีสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตที่ดี น่าจะเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็น

จากการศึกษา แม้จะยังไม่พบว่าม้งงานวิจัยที่ชี้ชัดให้เห็นว่าในการส่งเสริมให้นักศึกษาชาวจีนมีสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตที่ดีควรต้องส่งเสริมปัจจัยใด แต่ก็พบว่าม้งงานวิจัยหลายชิ้นที่สะท้อนให้เห็นว่าการรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษา การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม และความเข้มแข็งทางจิตใจ น่าจะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตของกลุ่มนักศึกษาชาวจีน หรือกลุ่มบุคคลที่มีการย้ายถิ่นฐาน อาทิ งานวิจัยของ Dulay and Karadağ (2017) ที่พบว่าสภาพบรรยากาศในสถานศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกมีความสุขในการเรียน และเมื่อนักศึกษาเกิดความรู้สึกมีความสุขในการเรียนแล้ว จะทำให้นักศึกษาประสบผลสำเร็จในการเรียนด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาของ Alan and layne (2021) ขณะที่งานวิจัยของ Jibreel (2015) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความท้าทายทางวัฒนธรรมที่นักศึกษาชาวต่างชาติต้องเผชิญ พบว่า สิ่งที่เป็นผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของนักศึกษาชาวต่างชาติ คือ การตื่นตระหนกทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการใช้ภาษาในการสื่อสาร

ระหว่างอาจารย์ เพื่อน ความซับซ้อนของภาษา การแต่งกาย มารยาททางสังคม และวัฒนธรรมการเรียนการสอน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกเหงา เครียด สับสน และวิตกกังวล ดังนั้นจึงทำให้การดำเนินชีวิตของนักศึกษาเป็นไปด้วยความยากลำบาก (Schwartz et al., 2024) ส่วนงานวิจัยของ Pidgeon, Rowe, Stapleton, Magyar, and Lo (2014) ที่ศึกษาความเข้มแข็งทางจิตใจของนักศึกษาต่างชาติ ผลการศึกษาพบว่า การเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเป็นช่วงเวลาที่ตึงเครียดโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ความกดดันในการศึกษาเล่าเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน และปัญหาทางการเงิน สิ่งเหล่านี้จึงมักเป็นปัญหาที่พบบ่อยในกลุ่มของนักศึกษาชาวต่างชาติและส่งผลเสียต่อสุขภาพจิตของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาไม่สามารถจัดการกับอารมณ์และจิตใจของตนเองได้ คิดในแง่ลบ ไม่มีความสุขในการศึกษาเล่าเรียน และการใช้ชีวิตประจำวัน (Cantrill, 2024)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษา การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม และความเข้มแข็งทางจิตใจน่าจะมีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาชาวต่างชาติ ดังนั้นเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้นักศึกษาชาวจีนที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทยมีสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตที่ดีว่าควรคำนึงถึงปัจจัยที่สำคัญปัจจัยใด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรดังกล่าว ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาถึงปัจจัยสำคัญที่ควรส่งเสริมเพื่อให้นักศึกษาชาวจีนที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทยมีสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาชาวจีนในสถาบันอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

World Health Organization (2012) ให้ความหมายและคำนิยามของ คุณภาพชีวิต เป็นการรับรู้ความพึงพอใจของบุคคลในการดำรงชีวิตในสังคม โดยจะสัมพันธ์กับเป้าหมาย และความคาดหวังของตนเอง ภายใต้บริบทของวัฒนธรรม ค่านิยม มาตรฐานของสังคม และสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สวัสดิการ และบริการในด้านต่าง ๆ ตลอดจนลักษณะทางการเมืองการปกครองในสังคมที่อาศัยอยู่ การมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาชาวจีนสามารถใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยได้อย่างมีความสุข (Yuxi, 2011) การมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงระดับของการมีความสุขและความพึงพอใจในชีวิต ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ และการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลในสังคม เป็นการประสานการรับรู้ของบุคคลภายใต้ วัฒนธรรม ค่านิยม และเป้าหมายในชีวิตของแต่ละคน โดยการรับรู้ของบุคคลด้านร่างกาย (Physical

Domain) จะเป็นการรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคลที่มีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความสุขสบาย และการรับรู้ถึงผลกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นต้น ขณะที่การรับรู้ของบุคคลด้านจิตใจ (Psychological Domain) เป็นการรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ และการรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับเรื่องต่าง ๆ ของตน เป็นต้น ส่วนการรับรู้ของบุคคลด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relationships Domain) เป็นการรับรู้ความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่น เช่น การรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม และการรับรู้ว่าได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคม เป็นต้น สำหรับการรับรู้ของบุคคลด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Domain) เป็นการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าตนเองมีชีวิตอยู่อย่างอิสระไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ รวมถึงการรับรู้ว่าได้มีโอกาสได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ เป็นต้น (Phattharayuttawat, 2005; World Health Organization, 2014) อย่างไรก็ตามจากการศึกษาของ Henning, Krägeloh, Moir, Doherty, and Hawken (2012) พบว่า นักศึกษาต่างชาติมักจะประสบปัญหาคุณภาพชีวิตทางสังคมและสิ่งแวดล้อมต่ำกว่าเมื่อเทียบกับเพื่อนในประเทศ จึงทำให้นักศึกษาต่างชาติมีความกังวลในเรื่องคุณภาพชีวิตของตนเองเป็นอย่างมาก ซึ่งความกังวลนี้พบว่าส่งผลกระทบต่อทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพกาย และสุขภาพจิตของนักศึกษาร่วมด้วย ดังนั้นการหาแนวทางหรือปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาชาวจีนมีคุณภาพที่ดีจึงเป็นสิ่งที่สถาบันการศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต คือ การรับรู้ถึงความพึงพอใจในการดำรงชีวิต การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีในด้านต่าง ๆ สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการดำรงชีวิตและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในทิศทางที่ดี และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นจะต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่ตนเองและสังคม ตามองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม (Goldberg, 1972)

2. แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพจิต

World Health Organization (2001) กล่าวว่า สุขภาพจิต คือ สภาพสภาวะที่บุคคลรับรู้ศักยภาพของตน สามารถรับมือกับความเครียดในชีวิต สามารถทำงานให้เกิดประโยชน์และสร้างสรรค์ และสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมของตนได้ สุขภาพจิตเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญสำหรับนักศึกษาชาวจีนที่ต้องเข้ามาศึกษาในประเทศไทยซึ่งมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากประเทศจีน การมีสุขภาพจิตที่ดีจะช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวและจัดการกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีแนวคิดเชิงบวกต่อตนเอง และมีอารมณ์ที่มั่นคง (Videbeck, 2017) ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลใดไม่สามารถที่จะปรับตัวกับสภาพแวดล้อมหรือไม่สามารถทนต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ ก็จะส่งผลให้ไม่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข และอาจจะนำไปสู่การเจ็บป่วยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ (Faculty of Medicine Ramathibodi

Hospital Mahidol University, 2014) นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาชาวจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทย มักจะประสบปัญหาต่าง ๆ อาทิ ปัญหาเกี่ยวกับการดำรงชีวิตประจำวัน ทั้งในส่วนของอาหาร อากาศ การจราจร ปัญหาการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างคนจีนและคนไทย ทั้งในส่วนของ บุคลิกลักษณะนิสัย การมีเจตคติแบบเหมารวม ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนของไทย ปัญหาการปรับตัว ทางด้านวัฒนธรรม การปรับตัวด้านสังคม การปรับตัวต่อการใช้ชีวิตภายในมหาวิทยาลัย ปัญหาเหล่านี้ล้วนมี ผลกระทบต่อทั้งสุขภาพจิต และคุณภาพชีวิตที่ดีของนักศึกษาชาวจีนเป็นอย่างมาก (Yuxi, 2011; Gu, 2013; Forbes & Sawyer, 2016) สอดคล้องงานวิจัยของ Chen et al. (2020) ที่ศึกษาปัญหาสุขภาพจิตของ นักศึกษาวิทยาลัยนานาชาติจีนแผ่นดินใหญ่ในประเทศไทยที่พบว่า นักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่มีปัญหา สุขภาพจิตที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการปรับตัวของชีวิตใน ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อารมณ์ และการเรียนรู้หรือการปรับตัวใน ด้านวัฒนธรรมใหม่ที่ไมคุ้นชิน ดังนั้นเพื่อช่วยให้นักศึกษาชาวจีนสามารถใช้ชีวิตในช่วงระยะเวลาที่ศึกษา ในประเทศไทยอย่างมีความสุข สถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญในการหาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษา ชาวจีนมีสุขภาพจิตที่ดีร่วมด้วย

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิต

3.1 การรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษา (College Climate Perception)

การรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่เกิดจากความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสภาพ บรรยากาศต่าง ๆ ในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมภายในหรือภายนอกสถานศึกษา เช่น อาคาร สถานที่ การจัดการเรียนการสอน เพื่อน อาจารย์ และบุคลากร ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ด้านอาคารและสถานที่ 2) การรับรู้ด้านการเรียนการสอน 3) การรับรู้ด้านการ ให้บริการผู้เรียน 4) การรับรู้ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน 5) การรับรู้ด้านการจัด กิจกรรมผู้เรียน และ 6) การรับรู้ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน (Astin, 1971) จากการศึกษาของ Keefe and Howard (1997) พบว่า บรรยากาศของสถานศึกษามีผลต่อสุขภาพจิตของนักศึกษา อีกทั้งยังพบว่าการมีบรรยากาศใน สถานศึกษาที่ดีสามารถช่วยในการเสริมสร้างความรู้สึกอบอุ่นใจ ปลอดภัย สบายใจ มีความสุข อีกทั้งยังช่วยใน การพัฒนาสติปัญญาและเขavnปัญญาในการเรียนรู้ของนักศึกษา (Alan & Layne, 2021; Leath, Butler- Barnes, Jones, & Ball, 2023) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dulay and Karadağ (2017) ที่พบผลการศึกษา ที่น่าสนใจว่าสภาพบรรยากาศในสถานศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความรู้สึก มีความสุขในการเรียน โดยเมื่อนักศึกษาเกิดความรู้สึกมีความสุขในการเรียนแล้วก็จะส่งผลให้นักศึกษาประสบ ผลสำเร็จในการเรียนร่วมด้วย นอกจากนี้จากการศึกษาของ Haron, Osman, Madinsah, Sari, and Zaki (2015) ยังพบว่า ถ้าหากสถาบันการศึกษาใดมีสภาพบรรยากาศและคุณภาพการศึกษาที่ดีก็จะทำให้นักศึกษา ในสถาบันการศึกษานั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดี แต่ถ้าหากสถาบันการศึกษาใดมีสภาพบรรยากาศที่ไม่เหมาะสมก็จะ ทำให้นักศึกษาในสถาบันนั้นมีปัญหาต่าง ๆ ตามมาด้วยเช่นกัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักศึกษาสามารถใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยได้อย่างมีความสุขทั้งกายและใจ นักศึกษาจะเกิดการเรียนรู้ และมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ อันจะส่งผลให้นักศึกษาประสบผลสำเร็จในการศึกษา แต่หากมหาวิทยาลัยไม่มีสภาพบรรยากาศที่ไม่เอื้อต่อการศึกษาก็จะส่งผลต่อการเรียนรู้ และการใช้ชีวิตของนักศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงเชื่อว่าการรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษาน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตและสุขภาพจิตของนักศึกษาชาวจีนในการศึกษาครั้งนี้

3.2 การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Cultural Differences Perception)

การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม เป็นความรู้สึกรู้สึกของมนุษย์เมื่อพบเจอกับสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมและสังคมใหม่ โดยที่สังคมดังกล่าวนี้มีความแตกต่างกันทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ค่านิยม ความเชื่อ วิธีคิด ขนบธรรมเนียม และนิสัยของผู้คนในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) การรับรู้ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม 2) การรับรู้ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม 3) การรับรู้ด้านทักษะทางวัฒนธรรม และ 4) การรับรู้ด้านความสามารถในการสื่อสาร (Chantarasenanon, 2010; Chamnan & Ruengtragul, 2014) สำหรับการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและสังคมใหม่ที่แตกต่างจากวัฒนธรรมและสังคมเดิมของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักศึกษาชาวต่างชาติเป็นไปด้วยความยากลำบาก (Myles & Cheng, 2003; Arthur, 2004) ซึ่งความท้าทายเหล่านี้พบว่า ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก จากการศึกษาของ Wu, Garza, and Guzman (2015) พบว่า การปรับตัวทางวัฒนธรรมที่ไม่คุ้นเคย ทำให้นักศึกษาต่างชาติต้องรับมือกับความโดดเดี่ยวทางสังคมเมื่อต้องมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jibreel (2015) และ Cantrill (2024) ที่พบว่า ความท้าทายทางวัฒนธรรมที่นักศึกษาชาวต่างชาติต้องเผชิญ เป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อนักศึกษาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการใช้ภาษาในการสื่อสารระหว่างอาจารย์ เพื่อน ความซับซ้อนของภาษา การแต่งกาย มารยาททางสังคม และวัฒนธรรมการเรียนการสอน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกเหงา เครียด สับสน และวิตกกังวล ดังนั้นจึงทำให้การดำเนินชีวิตของนักศึกษาเป็นไปด้วยความยากลำบากทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันและชีวิตในการเรียน ขณะทำงานวิจัยของ Yuxi (2011) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการปรับตัวของนักศึกษาจีนเมื่อเข้ามาศึกษาในประเทศไทย ก็พบผลที่สอดคล้องกันว่า นักศึกษาจีนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพได้เร็วกว่าการปรับตัวด้านสังคมวัฒนธรรม โดยปัญหาที่นักศึกษาต้องปรับตัวก็จะมีทั้งในเรื่องของอาหาร อากาศ การจราจร การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ความสัมพันธ์ระหว่างคนจีนและ/หรือคนไทย และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของประเทศไทย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม เป็นปัญหาหนึ่งของนักศึกษาต่างชาติที่ต้องพบเจอ ทั้งเรื่องของค่านิยม ความเชื่อ สิ่งแวดล้อมในสังคม การใช้ชีวิตความเป็นอยู่ ธรรมเนียมปฏิบัติ การติดต่อสื่อสาร และการปรับตัวต่อการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หากนักศึกษารับรู้ว่าวัฒนธรรมมีความแตกต่างกันมาก ก็จะทำให้นักศึกษาเกิดความตื่นตระหนกทางวัฒนธรรม (Culture Shock) ส่งผลถึงการใช้

ชีวิตความเป็นอยู่ เกิดความเครียด วิตกกังวล ที่จะมีกระทบโดยตรงต่อสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเชื่อว่าการรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตและสุขภาพจิตของนักศึกษาชาวจีนร่วมด้วย

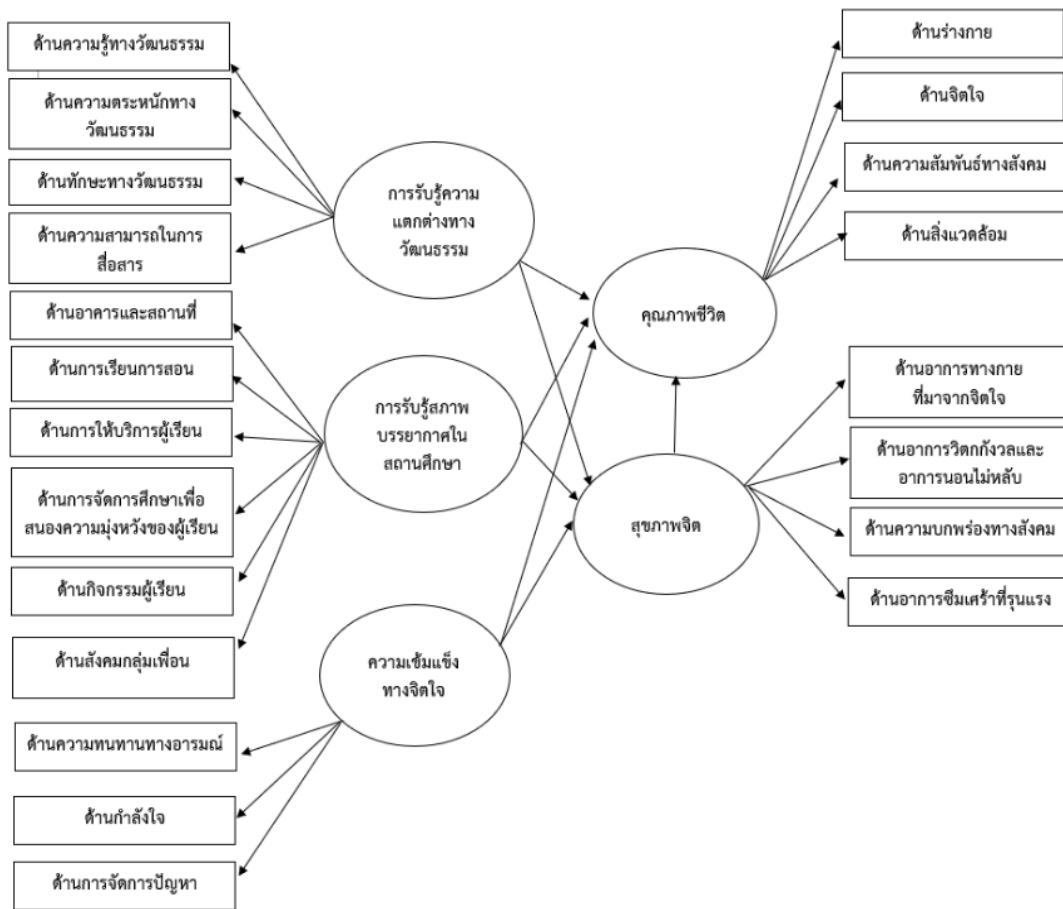
3.3 ความเข้มแข็งทางจิตใจ (Resilience Quotient)

Department Of Mental Health (2009) กล่าวว่า ความเข้มแข็งทางจิตใจเป็นความสามารถทางอารมณ์และจิตใจในการปรับตัวและฟื้นคืนตัวกลับสู่ภาวะปกติ หลังจากเจอสถานการณ์วิกฤตหรือเหตุการณ์ที่ลำบากในชีวิตอันเป็นคุณสมบัติหนึ่งที่จะช่วยให้บุคคลนั้นผ่านไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขจากการศึกษาของ Bastaminia, Dastoorpoor, Omidipoor, and Tomaj (2016) เกี่ยวกับความเข้มแข็งทางจิตใจและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐยาซุจ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเข้มแข็งทางจิตใจต่ำจึงทำให้สุขภาพร่างกายของนักศึกษาและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยไม่ค่อยดีเท่าที่ควร โดยสาเหตุสำคัญหนึ่งเกิดจากการที่นักศึกษาไม่สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเองอย่างกระหน่ำทันได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้นักศึกษาเกิดความวิตกกังวล และมองตัวเองในด้านลบตลอดเวลา อีกทั้งสิ่งที่นักศึกษาต้องเผชิญกับอุปสรรคที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ การปรับตัวอย่างรวดเร็วที่จะต้องรับผิดชอบในสิ่งต่าง ๆ และความลังเลใจในการขอความช่วยเหลือ (Bedi, Roberts, & Duff, 2024; Brites, Brandão, Hipólito, Ros, & Nunes, 2024) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Subhan et al. (2015) ที่ศึกษาเกี่ยวกับระดับความเข้มแข็งทางจิตใจของนักศึกษาชาวต่างชาติในมาเลเซีย พบว่า นักศึกษาชาวต่างชาติมีระดับความเข้มแข็งทางจิตใจในระดับต่ำ เนื่องจากการใช้ชีวิตในต่างประเทศค่อนข้างลำบาก และเป็นสิ่งที่แปลกใหม่ทำให้นักศึกษาต้องปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อให้สามารถปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เช่น สภาพแวดล้อม ภาษา การเงิน สภาพอากาศ อาหาร วัฒนธรรมและครอบครัว

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความเข้มแข็งทางจิตใจ เป็นคุณลักษณะที่ช่วยให้นักศึกษาสามารถเตรียมรับมือกับสถานการณ์ที่ยากลำบากหรือสามารถฟื้นตัวอย่างรวดเร็วจากสภาวะที่ยากลำบาก ทำให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นที่จะเผชิญกับสิ่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาผ่านไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ไม่เกิดความเจ็บป่วยทางจิต ดังนั้นผู้วิจัยจึงเชื่อว่าความเข้มแข็งทางจิตใจน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตและสุขภาพจิตของนักศึกษาชาวจีนในการศึกษาค้นคว้า

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรสำคัญที่พบว่ามีผลต่อสุขภาพจิต และคุณภาพชีวิตของบุคคลจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้แก่ ตัวแปรการรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษา ตัวแปรการรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม และตัวแปรความเข้มแข็งทางจิตใจ มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: จากการทบทวนวรรณกรรมโดยนักวิจัย

จากภาพที่ 1 เป็นการแสดงโมเดลสมมติฐานของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาชาวจีนในสถาบันอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย โดยสมมติฐานนี้เกิดขึ้นจากกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาตัวแปรสำคัญที่พบว่ามีผลต่อสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตของบุคคลจากทฤษฎีและแนวคิดที่สำคัญต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัยว่าโมเดลสมมติฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจะมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีสมมติฐานย่อยตามเส้นทางอิทธิพลของตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

1. การรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิต และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตผ่านสุขภาพจิต
2. การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิต และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตผ่านสุขภาพจิต

3. ความเข้มแข็งทางจิตใจมีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิต และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตผ่านสุขภาพจิต
4. สุขภาพจิตมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิต

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ นักศึกษาชาวจีนที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ทั้งชายและหญิงในสถาบันอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน ประมาณ 2,067 คน (Nukitrangsan & Chantaraphaha, 2021)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้กฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) (Nastasi & Schensul, 2005) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 20 คน ต่อ 1 ตัวแปรสังเกต ซึ่งการวิจัยนี้ศึกษาตัวแปรสังเกตทั้งหมด 21 ตัวแปร จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 คน จากนั้นจึงทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น ดังนี้

1. จำแนกสถาบันอุดมศึกษา ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยที่มีนักศึกษาชาวจีนศึกษาอยู่ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยพายัพ และมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

2. กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนประชากรของนักศึกษาชาวจีนในแต่ละมหาวิทยาลัย และใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามความสมัครใจในการตอบแบบสอบถามของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งตามจำนวนที่กำหนด

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามออนไลน์ฉบับจัดทำเป็นภาษาจีน จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี กลุ่มสาขาวิชาที่เรียน ระยะเวลาที่ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทย ลักษณะที่พักอาศัยในประเทศไทย งานอดิเรก/กิจกรรมยามว่าง

- ตอนที่ 2 แบบวัดคุณภาพชีวิต ผู้วิจัยใช้แบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ชุดย่อ (WHOQOL - BREF - THAI) (Department of Mental Health, 2022b) ประเมินจากองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม มีข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 26 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .39 - .86

ตอนที่ 3 แบบวัดสุขภาพจิต ผู้วิจัยใช้แบบวัดภาวะสุขภาพจิต (Thai General Health Questionnaire: Thai GHQ-28) กระทรวงสาธารณสุข (Department of Mental Health, 2022a) มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) อาการทางกายที่มาจากจิตใจ 2) อาการวิตกกังวลและการนอนไม่หลับ 3) ความบกพร่องทางสังคม และ 4) อาการซึมเศร้าที่รุนแรง มีข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 28 คำถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .38 - .94

ตอนที่ 4 แบบวัดการรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษา เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ Astin (1971) มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) การรับรู้ด้านอาคารสถานที่ 2) การรับรู้ด้านการเรียนการสอน 3) การรับรู้ด้านการให้บริการผู้เรียน 4) การรับรู้ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน 5) การรับรู้ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน และ 6) การรับรู้ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน มีข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 26 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .31 - .74

ตอนที่ 5 แบบวัดการรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยพัฒนาจากแบบวัดของ Chantarasenanon (2010) และ Chamnan and Ruenstragul (2014) มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) การรับรู้ด้านความรู้ทางวัฒนธรรม 2) การรับรู้ด้านความตระหนักทางวัฒนธรรม 3) การรับรู้ด้านทักษะทางวัฒนธรรม และ 4) การรับรู้ด้านความสามารถในการสื่อสาร มีข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .35 - .83

ตอนที่ 6 แบบวัดความเข้มแข็งทางจิตใจ ผู้วิจัยใช้แบบวัดความเข้มแข็งทางจิตใจ (Resilience Quotient) ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (Department of Mental health, 2009) มี 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความทนทานทางอารมณ์ 2) กำลังใจ และ 3) การจัดการปัญหา มีข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .25 - .80

โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1) ดำเนินการแปลแบบวัดแต่ละตอนของแต่ละตัวแปรให้เป็นภาษาจีน และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีน ซึ่งเป็น Native Speaker ตรวจสอบความถูกต้องของภาษา

2) นำแบบวัดที่ได้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดนั้น ๆ (Item-total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการหาค่าความสอดคล้องภายในด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อมากกว่า .20 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับมากกว่า .70

นอกจากนี้ในส่วนของการรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษาและแบบวัดการรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ก่อนที่จะดำเนินการแปลให้เป็นภาษาจีนและนำไปทดลองใช้เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

(Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน และนำข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยพบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.50

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลผ่านช่องทางการติดต่อสื่อสารออนไลน์ต่าง ๆ ของคณะ หลักสูตร หรือหน่วยงาน ภายในที่เกี่ยวข้องกับการดูแลนักศึกษาชาวจีน ของสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล โดยจัดทำเป็น โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนให้นักศึกษาสแกน QR Code เพื่อร่วมตอบแบบสอบถามออนไลน์ที่สร้าง ผ่าน Google form ตามความสมัครใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง Tolerance Variance และ Inflation Factor (VIF) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา และใช้ การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของ โมเดลสมมติกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาดัชนีความสอดคล้องโดยรวมตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (Bollen, 1989; Byrne, 1998; Diamantopoulos & Siguaw, 2000)

1. ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) ควรมีค่าอยู่ระหว่าง 2.00 - 5.00
2. ค่า Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) ควรมีค่าน้อยกว่า .10
3. ค่า Standardized Root Mean Square Residual (SRMR) ควรมีค่าน้อยกว่า .08
4. ค่า Goodness-of-fit index (GFI) และ Adjusted goodness-of-fit index (AGFI) ควรมีค่า มากกว่า .90
5. ค่า Critical N (CN) ควรมากกว่า 200

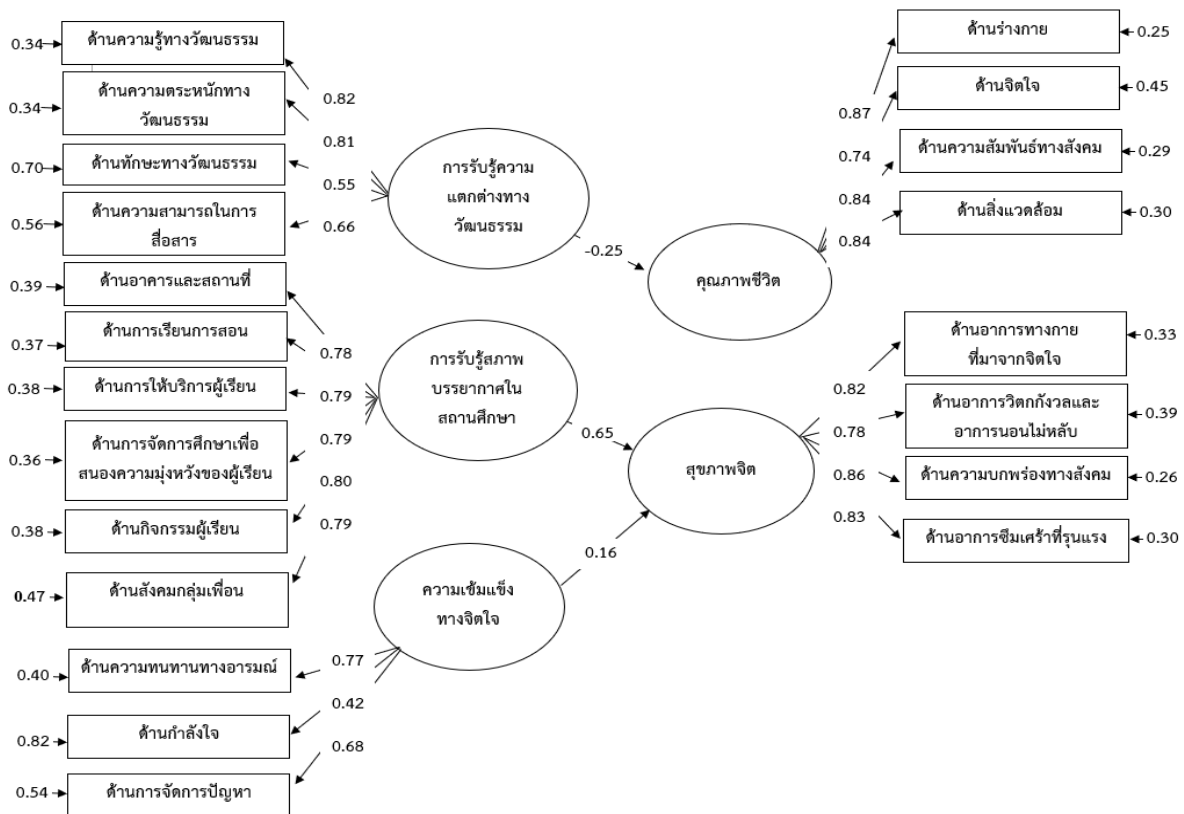
จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติดำเนินการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (COA NO. 002/65) โดยมีกระบวนการชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดต่าง ๆ ของ โครงการวิจัยแก่นักศึกษา ให้อิสระแก่นักศึกษาในการตัดสินใจเข้าร่วมหรือปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัย ซึ่ง ในการตอบแบบสอบถามไม่มีการระบุชื่อหรือตัวตนของนักศึกษาลงในแบบสอบถาม และคำตอบของนักศึกษา จะถูกนำมาวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

ผลการวิจัย

การทดสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมมติฐานการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดล เริ่มต้นยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงปรับโมเดล โดยพิจารณาถึงความสมเหตุสมผลตาม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และอาศัยดัชนีการปรับ (Jöreskog & Sörbom, 1996) โดย

เริ่มจากการตัดเส้นอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออกจากโมเดล ได้แก่ เส้นอิทธิพลจากตัวแปรการรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษาที่ส่งไปตัวแปรคุณภาพชีวิต เส้นอิทธิพลจากตัวแปรการรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่ส่งไปตัวแปรสุขภาพจิต เส้นอิทธิพลจากตัวแปรความเข้มแข็งทางจิตใจที่ส่งไปตัวแปรคุณภาพชีวิต และเส้นอิทธิพลจากตัวแปรสุขภาพจิตที่ส่งไปตัวแปรคุณภาพชีวิต จากนั้นได้ทำการปรับโมเดลโดยยอมผ่อนคลายให้ความคลาดเคลื่อนในการวัดมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งหลังจากที่ดำเนินการปรับโมเดลแล้ว พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เส้นอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวแปร เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยรวมตามเกณฑ์ของ (Bollen, 1989; Byrne, 1998; Diamantopoulos & Siguaw, 2000) อยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ทุกค่า ดังนี้ χ^2 มีค่า = 268.70, df = 169, χ^2/df = 1.59, ค่า RMSEA = .038, ค่า SRMR = .065, ค่า GFI = .94, ค่า AGFI = .92 และ ค่า CN = 334.50 โมเดลสุดท้ายหลังจากปรับโมเดล ปรากฏดังภาพที่ 2 และตารางที่ 1

ภาพที่ 2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาชาวจีน
ในสถาบันอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย หลังจากการปรับโมเดล

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง (Direct Effects: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effects: IE) อิทธิพลรวม (Total Effects: TE) ของตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลต่อตัวแปรผลและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุคูณกำลังสองของตัวแปร (Squared Multiple Correlation: R^2)

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล					
	สุขภาพจิต			คุณภาพชีวิต		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
การรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษา	.65	-	.65	-	-	-
การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม	-	-	-	-.25	-	-.25
ความเข้มแข็งทางจิตใจ	.16	-	.16	-	-	-
R^2	.45			.06		

จากภาพที่ 2 และตารางที่ 1 พบว่า หลังจากที่ปรับโมเดลแล้ว เส้นอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวแปร รวมทั้งค่าการทดสอบความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ทุกค่า และพบว่า ตัวแปรการรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษา และตัวแปรความเข้มแข็งทางจิตใจ มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรสุขภาพจิต โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .65 และ .16 ตามลำดับ สำหรับตัวแปรการรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม พบว่า มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรคุณภาพชีวิต โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ -.25 โดยไม่พบอิทธิพลทางอ้อมระหว่างตัวแปรสาเหตุและตัวแปรผล สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุคูณกำลังสอง พบว่า คุณภาพชีวิตมีค่าเท่ากับ .06 แสดงว่า ร้อยละ 6 ของความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตสามารถอธิบายได้ด้วยการรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ส่วนสุขภาพจิตพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุคูณกำลังสองเท่ากับ .45 แสดงว่าร้อยละ 45 ของความแปรปรวนของสุขภาพจิตสามารถอธิบายได้ด้วยการรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษา และความเข้มแข็งทางจิตใจ

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาชาวจีนในสถาบันอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยบางส่วน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่าการรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิต และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตผ่านสุขภาพจิต ผลการทดสอบพบว่า การรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาพจิต โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .65 ขณะที่ไม่พบว่ามีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตผ่านสุขภาพจิต สะท้อนให้เห็นได้ว่ายิ่งนักศึกษาชาวจีนรับรู้ถึงสภาพบรรยากาศในสถานศึกษาที่ตนเองศึกษาอยู่ได้ว่ามีความสุขกายสบายใจ ทั้งสภาพบรรยากาศภายในหรือภายนอกสถานศึกษา ตลอดจนรับรู้ได้ว่าสถาบันการศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยใน

ด้านการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ และด้านการให้บริการผู้เรียนอย่างเพียงพอและเหมาะสมต่อนักศึกษาชาวจีนมากเท่าใด ก็จะทำให้ นักศึกษาชาวจีนมีสุขภาพจิตที่ดีมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาของ Keefe and Howard (1997) ที่พบว่า บรรยากาศของสถานศึกษามีผลต่อสุขภาพจิตของนักศึกษา เพราะบรรยากาศในสถานศึกษาสามารถช่วยในการเสริมสร้างความรู้สึกรอบอุ้มใจ ปลอดภัย สบายใจ มีความสุข อีกทั้งยังช่วยในการพัฒนาสติปัญญา เชวณปัญญาในการเรียนรู้ของนักศึกษา และผลการศึกษาของ Dulay and Karadağ (2017) ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของสภาพบรรยากาศภายในสถานศึกษาต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา จากผลการศึกษาพบว่า สภาพบรรยากาศในสถานศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกมีความสุขในการเรียน และเมื่อนักศึกษาเกิดความรู้สึกมีความสุขในการเรียนแล้วก็จะยิ่งทำให้นักศึกษาประสบผลสำเร็จในการเรียนด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม การที่ไม่พบว่าการรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษามีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตผ่านสุขภาพจิตนั้น ถ้าพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ระดับตัวแปรคุณภาพชีวิตในงานวิจัยครั้งนี้ จะเห็นได้ว่า นักศึกษาชาวจีนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประเมินว่าตนเองมีระดับคุณภาพชีวิตทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง ขณะที่รู้สึกว่าสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา เช่น อาคารและสถานที่ การจัดการเรียนการสอน อาจารย์ บุคลากร กลุ่มเพื่อน การจัดบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานศึกษา กิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียน รวมไปถึงนโยบายและระเบียบการปฏิบัติภายในสถานศึกษา แบบแผนการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนอยู่ในระดับมาก รวมทั้งรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตที่ดีในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษารับรู้ได้ว่าตนเองอยู่ในสภาวะที่สมบูรณ์พร้อมของอารมณ์และจิตใจที่จะสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตให้เข้ากับผู้อื่น รวมไปถึงสภาพแวดล้อมในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการที่การรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษาไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตผ่านสุขภาพจิตนั้น อาจเนื่องมาจากการให้ความหมายของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของนักศึกษาชาวจีนอาจมีขอบเขตที่มากไปกว่าการได้อยู่ในสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่ดีหรือการที่ตนเองสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตให้เข้ากับผู้อื่นได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตกับการรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตกับสุขภาพจิตที่พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

2. จากสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิต และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตผ่านสุขภาพจิต ผลการทดสอบพบว่า การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิต โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ -.25 ขณะที่ ไม่พบว่ามีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาพจิต และไม่พบว่ามีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตผ่านสุขภาพจิต ในส่วนที่พบว่าการรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตนั้น สะท้อนให้เห็นได้ว่า ยิ่งนักศึกษาชาวจีนรับรู้ถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากจะยิ่งทำให้นักศึกษารับรู้ว่ามีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาของ Li, Reese, Ma, and Love (2021) ที่พบว่า การที่นักศึกษาชาวต่างชาติ

มีการรับรู้ถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากเท่าใดก็จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตมากเท่านั้น โดยพบว่านักศึกษาชาวต่างชาติที่ต้องเข้ามาอยู่ในวัฒนธรรมใหม่ที่ต่างไปจากเดิมมักจะประสบกับปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาในการปรับตัว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Haarms, Holtzman, Xue, and Darbyshire (2018) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและพฤติกรรมของนักเรียนชาวจีนระหว่างสถาบันการศึกษาในประเทศและต่างประเทศ ผลการศึกษพบว่า นักศึกษาชาวจีนจะต้องเผชิญกับวัฒนธรรมใหม่ที่ต่างจากวัฒนธรรมที่ตนคุ้นเคยทำให้นักศึกษาบางส่วนไม่สามารถปรับตัวในการใช้ชีวิตในสังคมวัฒนธรรมใหม่ได้ ทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสาร และปัญหาความเข้าใจในวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนและคุณภาพชีวิตของนักศึกษา

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาที่ไม่พบว่าการรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาพจิต และไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตผ่านสุขภาพจิต ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาชาวจีนที่เข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือตอนบนส่วนใหญ่จะทำการศึกษาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มาก่อน เช่น การศึกษาจากเว็บไซต์ คนรอบข้าง บุคคลที่เคยอาศัยอยู่ในประเทศไทย เป็นต้น จึงอาจเป็นเหตุให้สามารถคลายความวิตกกังวลในการที่จะเข้ามาศึกษาในประเทศไทย (Nukitrangsan & Chantaraphaha, 2021)

3. จากสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า ความเข้มแข็งทางจิตใจมีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิต และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตผ่านสุขภาพจิต ผลการทดสอบพบว่า ความเข้มแข็งทางจิตใจมีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาพจิต โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .16 ขณะที่ไม่พบว่ามีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตผ่านสุขภาพจิต ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้ว่ายิ่งนักศึกษาชาวจีนมีความเข้มแข็งทางจิตใจก็จะยิ่งทำให้นักศึกษามีสุขภาพจิตที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาของ Larcombe, Ryan, and Baik (2023) ที่พบว่า นักศึกษาชาวต่างชาติส่วนใหญ่จะมีระดับความเข้มแข็งทางจิตใจค่อนข้างดี เนื่องจากนักศึกษาจะได้รับการปฐมนิเทศก่อนออกมาศึกษาต่างประเทศ (จากสถานศึกษาเดิม) และจะได้รับการปฐมนิเทศก่อนเข้าศึกษา (สถานศึกษาใหม่) เกี่ยวกับการใช้ชีวิตภายในมหาวิทยาลัย เช่นเดียวกับ Pidgeon et al. (2014) ที่พบว่า นักศึกษาชาวต่างชาติมีระดับความเข้มแข็งทางจิตใจสูง เนื่องจากได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์หรือรุ่นพี่ที่เคยศึกษาอยู่ จึงทำให้สามารถใช้ชีวิตในต่างประเทศค่อนข้างดี จะมีส่วนน้อยที่ยังต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งต่าง ๆ เช่น สภาพแวดล้อม ภาษา การเงิน สภาพอากาศ อาหาร วัฒนธรรม และครอบครัว ประกอบกับลักษณะนิสัยพื้นฐานของชาวจีนเป็นคนที่ขยัน เอาจริงเอาจัง เนื่องจากระบบสังคมและระบบการเรียนการสอนในจีนมีการแข่งขันสูง สร้างความกดดันมาก ทำให้นักเรียนมีนิสัยที่หากสนใจหรือตั้งใจทำอะไรแล้วจะทำอย่างจริงจัง เพื่อจะได้นำพาตัวเองไปแข่งขันกับผู้อื่นได้ ดังนั้นจึงทำให้นักศึกษาชาวจีนที่มาศึกษาต่อในไทยจึงมีความทนทานต่อสิ่งต่าง ๆ ค่อนข้างสูง (Varaphongsatit, 2019)

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาที่ไม่พบว่าการรับรู้ความเข้มแข็งทางจิตใจมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตผ่านสุขภาพจิตนั้น อาจสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนมากขึ้นว่า การรับรู้ถึงการมีคุณภาพชีวิตของ

นักศึกษาชาวจีนอาจจะให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนบุคคลน้อยกว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสถานการณ์ที่วิกฤตของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาซึ่งพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมมีผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม เนื่องจากเป็นสิ่งที่ช่วยป้องกันเหตุการณ์ที่เลวร้ายในชีวิตอีกทั้งยังเป็นแหล่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคล (Sulistiyorini & Roswiyani, 2021; Cahuas et al., 2023)

4. จากสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่าสุขภาพจิตมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิต ผลการทดสอบพบว่าสุขภาพจิตไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิต ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าแม้กลุ่มตัวอย่างจะรับรู้ว่าคุณภาพจิตที่ดีในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษารับรู้ได้ว่าตนเองอยู่ในสภาวะที่สมบูรณ์พร้อมของอารมณ์และจิตใจที่จะสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตให้เข้ากับผู้อื่น รวมไปถึงสภาพแวดล้อมในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาชาวจีน ซึ่งจากข้อค้นพบที่ได้ยังทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าการรับรู้ถึงการมีคุณภาพชีวิตของนักศึกษาชาวจีนอาจจะให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนบุคคลน้อยกว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะเมื่อต้องอยู่ในสถานการณ์ที่วิกฤตของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาซึ่งพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาชาวจีน คือ สภาพเศรษฐกิจ (Nukitrangsan & Chantaraphaha, 2021; Sipitakiat, Peansukmanee, Pichitpatja, & Tangsomchai, 2021)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าการรับรู้สภาพบรรยากาศในสถานศึกษาและความเข้มแข็งทางจิตใจมีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาพจิต ดังนั้นถ้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องการที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาชาวจีนมีสุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตให้เข้ากับผู้อื่น รวมไปถึงสภาพแวดล้อมในสังคมได้อย่างมีความสุข ควรให้ความสำคัญในการสร้างให้เกิดบรรยากาศแวดล้อมที่ดีภายในสถานศึกษา ทั้งในส่วนของอาคารและสถานที่ การจัดการเรียนการสอน อาจารย์ บุคลากร กลุ่มเพื่อน การจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานศึกษา กิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียน รวมไปถึงนโยบายและระเบียบการปฏิบัติภายในสถานศึกษา แบบแผนการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียน ตลอดจนการเสริมสร้างให้นักศึกษามีความเข้มแข็งทางจิตใจอย่างต่อเนื่องซึ่งอาจดำเนินการในรูปแบบของการจัดกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่หอพัก เจ้าหน้าที่กิจการนักศึกษา รวมไปถึงอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน เป็นต้น

2. จากการศึกษาพบว่า การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นเพียงตัวแปรเดียวที่มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ดังนั้นในการส่งเสริมให้นักศึกษาชาวจีนรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตที่ดีในขณะที่ศึกษาอยู่ในประเทศไทย

การให้ความสำคัญในส่วนของการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย เพื่อให้นักศึกษาเกิดความตระหนักถึงความแตกต่าง พร้อมทั้งจะเรียนรู้จนเกิดความเข้าใจในค่านิยม ความเชื่อ สิ่งแวดล้อมในสังคมไทย ทั้งเรื่องของความเป็นอยู่ ธรรมเนียมปฏิบัติ รวมถึงมีการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสังคมวัฒนธรรมไทย ทั้งการติดต่อสื่อสาร การปรับตัวต่อการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อให้นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาความแตกต่างทางวัฒนธรรมและเกิดการยอมรับจากสังคมได้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาพบว่า การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นเพียงตัวแปรเดียวที่มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาชาวจีน โดยพบว่าสามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของนักศึกษาชาวจีนได้เพียง ร้อยละ 6 สะท้อนให้เห็นได้ว่าน่าจะมีตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาชาวจีน
2. จากการศึกษาครั้งนี้มีแนวโน้มที่จะพบว่า นักศึกษาชาวจีนน่าจะให้ความหมายของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีที่มีขอบเขตที่มากกว่าการได้อยู่ในสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่ดีหรือการที่ตนเองสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตให้เข้ากับผู้อื่นได้ รวมถึงมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนบุคคลน้อยกว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่วิกฤต อาทิ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปอาจทำการศึกษาเชิงลึกเพื่อทำให้ทราบถึงมุมมองของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของนักศึกษาชาวจีนให้มีความชัดเจนมากขึ้น ทั้งที่อยู่ในภาวะปกติและเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์วิกฤตต่าง ๆ เพื่อที่จะได้หาแนวทางในการส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดีได้อย่างเหมาะสมต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยในครั้งนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ โดยมีสัญญาเลขที่ N41A660461 และผู้วิจัยมีอิสระในการทำวิจัยทุกประการ

เอกสารอ้างอิง

- Alan, I. L., & Layne, A. S. (Eds.). (2021). *Mental health, substance use, and wellbeing in higher education: Supporting the whole student*. Washington, DC: The National Academies Press.
- Arthur, N. (2004). *Counseling international students: Clients from around the world*. New York: Kluwer Academic/Plenum.
- Astin, A. W. (1971). *The college environment* (2nd ed.). New York: American Council on Education.

- Bastaminia, A., Dastoorpoor, M., Omidipoor, K., & Tomaj, O. K. (2016). Mental health and quality of life among students of the State University of Yasuj. *International Journal of Science Commerce and Humanities*, 4(4), 1-10.
- Bedi, S., Roberts, J., & Duff, C. (2024). There's a certain loneliness of being in a space that does not relate to you: The resilience and mental health experiences of international students during the covid-19 Pandemic. *Sage Open*, 14(4), 1-12.
- Bollen, K. A. (1989). *Structural equations with latent variables*. New York: John Wiley & Sons.
- Brites, R., Brandão, T., Hipólito, J., Ros, A., & Nunes, O. (2024). Emotion regulation, resilience, and mental health: A mediation study with university students in the pandemic context. *Psychology in the Schools*, 61(1), 304-328.
- Byrne, B. M. (1998). *Structural equation modeling with LISREL, PRELIS, and SIMPLIS: Basic concepts, applications, and programming*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Cahuas, A., Marenus, M. W., Kumaravel, V., Murray, A., Friedman, K., Ottensoser, H., & Chen, W. (2023). Perceived social support and covid-19 impact on quality of life in college students: An observational study. *Annals of Medicine*, 55(1), 136-145.
- Cantrill, A. (2024). The impact of cultural experiences on mental health, career readiness and decision making in late adolescence: An international school qualitative interview study. *British Journal of Guidance & Counselling*, 52(3), 580–599.
- Chamnan, K., & Ruengtragul, A. (2014). The scales development and analysis of teachers' cultural competencies. *An Online Journal of Education*, 9(2), 534-548. [in Thai]
- Chantarasenanon, C. (2010). *Development of a cultural competence scale for secondary school students* (Doctoral dissertation). Chulalongkorn University, Bangkok. [in Thai]
- Chen, P., Wang, H., You, X., Chen, D., & Chew, R. S. Y. (2020). Mental health issues of international mainland Chinese college students in Thailand. *Journal of Studies in International Education*, 25(5), 565-581.
- Department of Mental Health. (2009). *RQ: Resilience quotient*. Nonthaburi: Ministry of Public Health. [in Thai]
- Department of Mental Health. (2022a). *Thai general health questionnaire*. Retrieved from <https://dmh.go.th/test/ghq/> [in Thai]

- Department of Mental Health. (2022b). *World health organization quality of life brief – thai*. Retrieved from <https://dmh.go.th/test/whoqol/> [in Thai]
- Diamantopoulos, A., & Siguaw, J. A. (2000). *Introducing LISREL: A guide for the uninitiated*. London: Sage.
- Dulay, S., & Karadağ, E. (2017). The effect of school climate on student achievement. In E. Karadağ (Ed.), *The factors effecting student achievement* (pp. 199-213). London: Springer.
- Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University. (2014). *Mental health*. Retrieved from <https://med.mahidol.ac.th/ramamental/generalknowledge/general/06062014-0956> [in Thai]
- Forbes-Mewett, H., & Sawyer, A. M. (2016). International students and mental health. *Journal of International Students*, 6(3), 661-677.
- Goldberg, D. P. (1972). *The detection of psychiatric illness by questionnaire*. London: Oxford University Press.
- Gu, M. (2013). *Cross-cultural adaptation of Chinese students studying at Maejo University, Chiang Mai Province* (Master's thesis). Chiang Mai University, Chiang Mai.
- Haarms, R., Holtzman, J., Xue, T., & Darbyshire, D. (2018). Chinese students' cultural and behavioural differences among domestic and internationally oriented educational institutions. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 5(2), 30-38.
- Haron, H., Osman, B. M., Madinsah, H., Sari, M. M., & Zaki, N. Q. M. (2015). Determinants of quality of life (QoL) and quality of university life (Qul) in Malaysian public university students. *AIP Conference Proceedings*, 1643(1), 505-511.
- Henning, M. A., Krägeloh, C., Moir, F., Doherty, I., & Hawken, S. J. (2012). Quality of life: International and domestic students studying medicine in New Zealand. *Perspectives on medical education*, 1(3), 129-142.
- Jibreel, Z. (2015). *Cultural identity and the challenges international students encounter* (Master's thesis). St. Cloud State University, Minnesota, MN.
- Jöreskog, K. G., & Sörbom, D. (1996). *LISREL 8 user's reference guide*. Chicago, IL: Scientific Software International.
- Keefe, J. W., & Howard, E. R. (1997). The school as a learning organization. *NASSP Bulletin*, 81(589), 35-44.

- Larcombe, W., Ryan, T., & Baik, C. (2023). Are international students relatively resilient? Comparing international and domestic students' levels of self-compassion, mental health and wellbeing. *Higher Education Research & Development*, 43(2), 362-376.
- Leath, S., Butler-Barnes, S., Jones, M. K., & Ball, P. J. (2023). Linked fate among underrepresented groups: Investigating the relationships between black college students' perceptions of institutional diversity climate and mental health. *Journal of American College Health*, 71(4), 1175–1183.
- Li, M., Reese, R. J., Ma, X., & Love, K. (2021). The role of adult attachment in international students' acculturation process. *International Journal of Intercultural Relations*, 81, 29-41.
- Ma-oon, R. (2016). Effective management of education at the higher education level. *Journal of Southern Technology*, 9(2), 169-176. [in Thai]
- Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2022). Education development plan for human resource production and development in the country, 2021-2027, Revised Version 2023-2027. Retrieved from <https://www.mhesi.go.th/index.php/news-and-announce-all/pr/announcement-news/8464-2564-2570-2566-2570.html> [in Thai]
- Myles, J., & Cheng, L. (2003). The social and cultural life of non-native English speaking international graduate students at a Canadian University. *Journal of English for Academic Purposes*, 2(3), 247-263.
- Nastasi, B. K., & Schensul, S. L. (2005). Contributions of qualitative research to the validity of intervention research. *Journal of School Psychology*, 43(3), 177-195.
- Nukitrangsan, K., & Chantaraphaha, K. (2021). *A preliminary study on Chinese students in Thailand* (Research report). Bangkok: National Research Council of Thailand. [in Thai]
- Office of the Higher Education Commission. (2020). *International students studying in higher education institutions affiliated with the office of the higher education commission, academic year 2020*. Bangkok: International Affairs Division, Office of the Higher Education Commission. [in Thai]
- Phattharayuttawat, S. (2005). *Manual of psychological testing* (3rd ed.). Bangkok: Medical Media. [in Thai]

- Pidgeon, A. M., Rowe, N. F., Stapleton, P., Magyar, H. B., & Lo, B. C. Y. (2014). Examining characteristics of resilience among university students: An international study. *Open Journal of Social Sciences*, 2(11), 14-22.
- Prachachat Turakij. (2023). *Open statistics of students: The top 10 countries most popular for studying at Thai universities*. Retrieved from <https://www.prachachat.net/education/news-1243365> [in Thai]
- Schwartz, S. J., Cobb, C. L., Meca, A., Bautista, T., Sahbaz, S., Alpysbekova, A., ... Szapocznik, J. (2024). Cultural stress, personal identity development, and mental health among U.S. Hispanic college students. *American Journal of Orthopsychiatry*, 94(5), 518–531.
- Sipitakiat, A., Peansukmanee, S., Pichitpatja, P., & Tangsomchai, C. (2021). *Lessons learned about online teaching and learning during the covid-19 pandemic at Chiang Mai University* (Research report). Chiang Mai: Chiang Mai University. [in Thai]
- Subhan, M., Amat, S., Bakar, A. Y. A., Abdidin, M. H. Z., Faisal, R. A., Tohirin, T., & Kamin, A. H. (2015). Level of resilient among international students in public higher education institutions in Malaysia. *Scientific Journal of PPI-UKM*, 2(4), 181-188.
- Sulistyorini, E., & Roswiyani, R. (2021). *Social support and quality of life on online-learning university students* (Research report). Indonesia: Tarumanagara University.
- Thongbai, J. (2023). A guidelines for development of educational quality assurance systems in 21st century based on missions of moral and intellectual cultivation universities. *Ratanabuth Journal*, 5(1), 664-680. [in Thai]
- Varaphongsatit, R. (2019, November 11-12). Chinese–ness identity in Chinese TV programs. In *The 15th International Conference on Humanities and Social Sciences 2019 (IC-HUSO 2019)* (pp. 601-617). Khon Kaen University, Khon Kaen. [in Thai]
- Videbeck, S. L. (2017). *Psychiatric mental health nursing* (7th ed.). Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Viphatphumiprathes, T. (2016). Sociocultural adaptation of international students: A case study of Dhurakij Pundit University Chinese students. *Rajamangala University of Technology Srivijaya Research Journal*, 8(2), 230-241. [in Thai]
- World Health Organization. (2001). *Stengthening mental health promotion programmes*. Retrieved from <https://www.who.int/europe/activities/strengthening-mental-health-promotion-Programmes>

World Health Organization. (2012). *Programme on mental WHOQOL user manual*. Retrieved from https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/77932/WHO_HIS_HSI_Rev.2012.03_eng.pdf?sequence=1

World Health Organization. (2014). *What quality of life?* Geneva: World Health Organization.

Wu, H. P., Garza, E., & Guzman, N. (2015). International students' challenges and adjustment to college. *Education Research International*, 2015(1), Article 202753.

Yuxi, Z. (2011). *Adaptation process of Chinese students studying in Thailand* (Master's thesis). Mahidol University, Nakhon Pathom.